

УДК: 070.1: 070. 422 (477.64)

ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ РЕПОРТАЖУ В ГАЗЕТІ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ «ЗАПОРІЗЬКА СІЧ»

Кристина Пирогова

*Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, 69600, Запоріжжя, Україна,
e-mail: rector@zntu.edu.ua*

У статті досліджено інформаційну модель репортажу в газеті запорізької міської ради «Запорізька Січ». З'ясовано, що вона складається з матеріалів про спеціальні, масово-подієві, проблемні та подієві аспекти в м. Запоріжжя.

Ключові слова: інформаційна модель, репортаж, факт, подія.

У загальному вигляді інформаційна модель - це модель об'єкта, подана у вигляді інформації, що описує істотні для цього розгляду параметри й змінні величини об'єкта, зв'язки між ними, входи і виходи об'єкта й інформації, що дає змогу шляхом подачі на модель певних змін моделювати можливі стани об'єкта [2]. Інформаційна модель - сукупність інформації, що характеризує істотні властивості та стани об'єкта, процесу, явища, а також взаємозв'язок із зовнішнім світом.

А. Гаврилова, С. Катаєв, В. Полторак проаналізували типологічні інформаційні моделі суспільства, аудиторії, ЗМІ, виокремили провідні аспекти їх функціонування. С. Катаєв зосередив увагу на залежності інформаційної моделі від аудиторії та розподілив їх на описові та формальні. Описові інформаційні моделі - це моделі, створені природною мовою (тобто на будь-якій мові спілкування між людьми) в усній чи письмовій формі. Формальні інформаційні моделі - це моделі, створені формальною мовою (тобто науковою, професійною чи спеціалізованою). Приклади формальних моделей: усі види формул, таблиці, графи, карти, схеми та ін. [3]

Вагомі дослідження інформаційної моделі репортажу на сьогодні відсутні в журналістикознавстві. Вважаємо, що цей жанр в газеті запорізької міської ради має специфічну інформаційну модель. Особливе місце в її структурі посідають спеціальні, пізнавально-тематичні, проблемні, масово-подієві, особисті та інші події. Такі матеріали відповідають як загальним вимогам до інформації (новизна, стислість, достовірність), так і специфічним вимогам (динамізм, стрімкість викладу, наочність, ефект присутності, деталізація події тощо).

Тканина інформаційної моделі репортажу, в залежності від різновиду,

створюється з різних змістових елементів, до яких відносять насамперед факти, деталі, документи, свідчення, фрагменти, ситуації. Не позбавлена вона й елементів публіцистики, зокрема думок, оцінок, коментарів, ліричних відступів, репортажних замальовок.

Найбільший пласт інформаційної моделі складають репортажі, які висвітлюють спеціальну інформацію, зокрема засідання за круглим столом міського голови, членів постійних комісій з різних питань суспільства, відвідування заходів заступників міського голови та ін. Безперечно, що це пов'язано зі специфікою видання. Кожен номер газети «Запорозька Січ» містить інформацію про діяльність міської влади, депутатського корпусу, засідань спеціальних служб.

З грудня 2011 по лютий 2012 вийшло друком близька 11 репортажів з різною спеціальною інформацією. В номері від 20.12.11 в рубриці «Запоріжжя екологічне» розташований репортаж, який містить спеціальну інформацію про роботу зі зменшення шкідливих викидів на ПАТ «Запоріжжябразив». Міський голова Олександр Сін разом з фахівцями в цій галузі (голова постійної комісії з екології Запорізької міськради Людмила Завгородня, директор департаменту економічного розвитку міської ради Наталія Новак, начальник управління з питань екологічної безпеки міської ради Гліб Золотарьов) ознайомився з ходом виконання природоохоронних заходів підприємства. Журналіст Олексій Петренко спеціальну інформацію передає через коментар першого заступника голови правління, технічного директора абразивного комбінату Григорія Певзнера «у 2011 році на заводі проведено ремонтно-відновлювальні роботи газоочисної установки з виробництва карбіду бору та модернізацію укріття печі на виробництві електрокорунду нормального». Автор не переобтяжує репортаж термінологією, акцентуючи увагу на ефекті присутності, який досягається за рахунок коментарів міського голови, голови правління та голови комісії. З їх вуст і звучить спеціальна інформація про проект реконструкції газоочисної установки, про співпрацю «Запоріжжябразиву» з управлінням з питань екологічної безпеки та депутатською комісією.

Низка спеціальних репортажів в газеті «Запорозька Січ», присвячених сесіям Запорізької міської ради, засідань спеціальних комісій з різних питань, розташовуються в рубриці «Депутатський день». Наприклад, в номері від 11.02.2012 р. на одній сторінці вміщено 4 матеріали подібного спрямування. Реципієнт дізнається про засідання депутатської комісії з питань комунальної власності, ресурсів, приватизації та земельних відносин, про засідання депутатської комісії з питань життєзабезпечення міста, про результати засідання комісії з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення, з питань розвитку підприємництва, торгівлі, побутового обслуговування та захисту прав споживачів. Журналісти, передаючи спеціальну інформацію, вдаються до деталей, подробиць, підтверджують їх коментарями посадових осіб, ілюструють портретами депутатів. Термінологічний апарат репортажів складають слова фахового спрямування, наприклад: протокольні доручення, приватизаційні операції, договір позички, капітальний ремонт, житловий фонд, лабораторні аналізи, медпрепарати, реактиви, пасажирські понтони, бюджетні призначення тощо.

В інформаційній моделі репортажу зустрічаються такі матеріали, в яких домінує подієве начало з перевагою на масовість. У газеті «Запорозька Січ» представлені переважно масово-подієві репортажі. Предметом опису найчастіше виступають події суспільства, що знайшли своє наочне відображення в тексті як результат безпосередніх авторських спостережень.

Щоб показати подію в динаміці, журналісти звертаються до яскравих та емоційно насичених моментів, які відбулися. В основі подієвого репортажу в газеті запорізької міської ради лежать факти, що вимагають оперативного висвітлення. Наприклад, в номері від 08.12.11 р. репортаж «Александр Син: «Если город строится – у него есть будущее» висвітлює інформацію про святкову церемонію відкриття третього житлового комплексу «Бородино», акцентуючи увагу на масштабності події. Анатолій Бабій насичує репортаж фактами про комплекс, специфіку побудови будинку, генеральних інвесторів та підрядчиків.

Масова подія презентована в матеріалі від 14.01.12 р під назвою «У Запоріжжі відкрито Центральну Синагогу». Журналістка Ірина Гавриленко в вступній частині репортажу акцентує увагу на масовості цієї події, зокрема наголошує, що «Новий іудейський храм, який має стати національно-просвітницьким центром, зведено за шість років на спонсорські кошти» та поіменно перераховує присутніх (головні рабини Ізраїлю, відомі запоріжці, персони, що перерізали червону стрічку). Масштабність та важливість відкриття синагоги для суспільства окреслена в словах репортера «буде працювати бібліотека, магазин предметів культури іудаїзму, молодіжний клуб та клуб для людей похилого віку... будуть проводити різні обрядові заходи... приміщення розраховане на 450 місць: 250 чоловічих і 200 жіночих». Поряд з такими ознаками, матеріал містить коментар міського голови, що має найбільше проникнення при сприйнятті всеохоплюючої події «Коли в нашому місті зводиться будинок – це завжди свято. Коли зводиться будинок для Бога – це потрійне свято». Це зумовлює виокремлення найяскравіших і значущих елементів події, а також їхнє функціонування в динамічній картині зображуваного.

Масовий захід знайшов своє відображення в репортажі від 24.01.11 р «Дети мечтают о счастливом будущем». Журналістка Еліна Волотко висвітлила подію, що відбулася в духовних школах Запоріжжя. Використовуючи синхронні коментарі Архієпископа Запорізького та Мелітопольського Луки, заступника начальника управління масово-роз'яснювальної роботи Олексія Козиряцького, керівника ГНІ в Жовтневому районі Анни Пужай-Череди, репортеру вдалося передати масову організацію заходу, акцентувати увагу на сполучуваності масштабного відображення дійсності з максимально повним вираженням почуттів організаторів та дітей.

До інформаційної моделі репортажу належать події та явища центр уваги яких зосереджується на конкретній проблемі. В матеріалі «В отдел по работе с молодежью и семьей горсовета за год поступило 115 сигналов о насилии в семье» журналіст вдумливо інтерпретує інформацію про семінар-тренінг для спеціалістів, які займаються в нашому місті реалізацією заходів щодо попередження насилля в родині. Заголовок репортажу акцентує увагу читача на проблемі, що існує в Запоріжжі, це відтворено й у назві рубрики

«Проблемы и их решение». Автор уміло передає мету заходу («отработка вопросов взаимодействия различных служб в случаях насилия в семье»), визначає місце одиничного факту в загальній проблемі, складаючи з окремих даних цілісну картину семінару. В проблемному репортажі не презентовано окремих епізодів по захід, розлогих коментарів організаторів та присутніх, але здійснено акцент на змодельованні дій органів внутрішніх справ, служб у справах дітей і відділу по роботі з молоддю і родиною за фактами насилля в родині. Репортер наголошує на проблемних домінантах, що пронудали протягом семінару, зокрема «в прошлом году поступило 115 уведомлений о фактах насилия в семье... одной из важных проблем является явка агрессоров на прохождение коррекционной программы». В цьому репортажі проблемна інформація фігурує у співвіднесенні з індивідуальною цінністю кожної людини.

В репортажі «Александр Син: «Ни в одном классе температура не должна быть ниже нормы» від 16.02.12 р. поряд з приємною новиною (13 лютого Запорізька міська рада відзначила свою 91 річницю) фігурують нагальні проблеми. На тлі екскурсу в історію репортер презентує 4 проблеми, що озвучені міським головою під час прес-конференції, зокрема опалення шкіл під час сильних морозів, підвищені ціни на закупівлю продуктів харчування для шкіл, оплата за теплопостачання, розробка та втілення плану удосконалення міста. Матеріал побудований на проблемних блоках, які автор експлікує через монологи Олександра Сіна: «недопустимо, когда дети занимаются при температуре 13-14 градусов..., информация о завышении цен по итогам тендеров..., если Запорожье не будет своевременно и в полном объеме расплачиваться за тепло, областной центр после холодов может быть отключен от поставок газа». Логічними вдаються підзаголовки до кожної промови, які моделюють проблеми в сприйманні інформації «в школах-достаточно тепло», «продукты для школ – по нормальным ценам», «рассчитывайтесь за тепло в срок». Такі локальні епізоди переростають у панорману інтерпретацію нагальних проблем м. Запоріжжя, дозволяють ґрунтовно ознайомитися з специфікою їх вирішення з перших вуст.

У проблемному репортажі «Планується створити соціальний готель для сиріт» від 18.02.12 р. спостерігаємо співвідношення проблемного та перспективного тла. Прийом контрасту репрезентує майстерність побудови матеріалу. Олександра Будилка гармонійно поєднує дві головні стильові основи, що створює в читача ефект наочності «На засіданні депутати обговорили ситуацію з нестачею дитячих садків у Бородинському мікрорайоні та можливість відкриття дошкільних груп на першому поверсі школи №69». Одночасно фігурує проблема та пропозиція. Наявний фактаж слугує важливою тенденцією створення проблемного репортажу, зокрема авторка акцентує увагу на тому, що зараз у школі навчаються 820 школярів (при нормі 1200). Окрім провідної проблеми в матеріалі оприлюднені додаткові: можливість створення соціального готелю для сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, бездомних городян та установка відеокамер спостереження на вулицях міста. Використовуючи такий прийом, репортер ненав'язливо інформує читача про проблеми суспільства та шляхи їх подолання.

Інформаційну модель складають також події репортажі, які висвітлюють події м. Запоріжжя та області. Переважно в газеті «Запорозька

Січ» така інформація переплітається з масово-подієвою, тому складно виокремити її серед такого масиву. Проте в номері від 23.02.12 р. зустрічаємо два репортажі, що повідомляють читачеві про прем'єри в Запорізькому театрі ім. Магара «Роль на сцені і в судьбі» та «На «Уральских казармах» сьогодні празник. Лишь бы не последний».

Художньо-публіцистична манера викладу притаманна репортажу про прем'єру вистави «Театр», створеного за романом Сомерсетсета Моєма. Журналістка заглиблюється в особливості інсценізації твору, які прозвучали під час прес-конференції авторів спектаклю, артистів, представників преси. Домінанту експресивності містить коментар заслуженої артистки України Оксани Туриянської, яка зіграла головну роль в спектаклі: «Мы играем не только историю о театре, мы играем также историю судьбы женщины, переживающей кризис среднего возраста. Хочется хорошо выглядеть, хочется, чтобы молодые мужчины обращали на тебя внимание». Репортер означає інших дійових осіб, ролі яких виконали народні та заслужені актори України, акцентує увагу на досконалості костюмів, сценографії. Емоційно виписаний в матеріалі зміст самої вистави, який увиразнюється риторичним запитанням: «И не его ли глазами зритель видит все, что потом случится с Джулией?». Підтекст цього запитання посилює подієвість репортажу, надає йому промовистості та поетичності. Масштабний подієвий орієнтир прочитується в коментарі режисера-постановника, який акцентує увагу на актуальності теми в сучасному світі, бажанні показати цю прем'єру на конкурсі «Січеславна». Журналістка спирається на широкий фактаж, отриманий на прес-конференції, трансформує його в репортажі через відчуття головної героїні режисера-постановника.

Отже, інформаційну модель репортажів в газеті «Запорозька Січ» презентують матеріали про спеціальні події в м. Запоріжжя, масово-подієві, проблемні та подієві матеріали. Серед провідних засобів відтворення виокремлюються деталі, точність викладу, статистичні дані, емоційно-експресивні одиниці, авторські роздуми, коментарі посадових осіб, очевидців подій.

1. Василенко М. К. Репортаж / М. К. Василенко // Современная журналистика : учеб. для студ. и-тов и ф-тов журналистики / под ред. В. Ф. Иванова. – К. : Центр свободной прессы, 1999. — 687 с.

2. Гаврилова А.Е. Информационная модель современного портала (на материале портала «кр.ру») [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mediart.ru/>

3. Катаев С.Л. Типологичний аналіз аудиторії засобів масової інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/...sk/.../SC311_09.pdf

4. Полторак В. А. Социология общественного мнения : учеб. пособ. / В. А. Полторак. – К. : Дн. : Социополис : Арт-Пресс, 2000. – 264 с.

**INFORMATION MODEL OF REPORTAGE IN ZAPORIZHZHYA
CITY COUNCIL NEWSPAPER "ZAPORIZHZHYA SICH"**

Krystyna Pyrogoва

*Zaporizhia National University,
Zhukovsky Str. 66, 69600, Zaporizhia, Ukraine
e-mail: rector@zntu.edu.ua*

In the article the information model in the newspaper reportage Zaporizhzhya city council "Zaporizhzhya Sich". Found that it consists of material on special, massively-event, distressed and event aspects in Zaporozhye.

Keywords: information model, reporting, facts and events.

**ИНФОРМАЦИОННАЯ МОДЕЛЬ РЕПОРТАЖА В ГАЗЕТЕ
ЗАПОРОЖСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА «ЗАПОРОЖСКАЯ СЕЧЬ»**

Кристина Пирогова

*Запорожский национальный университет,
ул. Жуковского, 66, 69600, Запорожье, Украина
E-mail: rector@zntu.edu.ua*

В статье исследована информационную модель репортажа в газете запорожского городского совета «Запорожская Сечь». Выяснено, что она состоит из материалов о специальных, массово-событийных, проблемных и событийных аспектов в г. Запорожье.

Ключевые слова: информационная модель, репортаж, факт, событие.

Стаття надійшла до редколегії 23.12.12

Прийнята до друку 10.01.13